

Ewa Gruza
Maciej Aleksander Kędziński

Zakres kompetencji organów policyjnych uprawnionych do wnioskowania o kontrolę operacyjną

W praktyce organów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publiczny niejednokrotnie zachodzi potrzeba dyskretnego zdobywania informacji oraz poufnego monitorowania zachowań osób podejrzewanych o popełnianie przestępstw. Takie tajne pozyskiwanie wiadomości nie jest niczym nowym, charakterystycznym dla czasów współczesnych, a wręcz odwrotnie – towarzyszy człowiekowi od początków jego aktywności społecznej. Pierwsze doniesienia na temat tajnej policji stosującej metody operacyjne pochodzą z XVII-wiecznej Francji i są związane z działalnością utworzonej w 1667 r. *Terre Haute Police Department*¹. Do dziś zmieniło się niewiele – przeprowadzanie czynności operacyjno-rozpoznawczych nadal jest jedną ze skuteczniejszych metod dyskretnego uzyskiwania informacji przez wszystkie światowe policje oraz wybrane służby ochrony porządku i bezpieczeństwa publicznego. W warunkach polskich do realizacji takich czynności są uprawnione między innymi policja i służby specjalne, w tym: Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralne Biuro Antykorupcyjne, Agencja Wywiadu Wojskowego i Agencja Kontrwywiadu Wojskowego. Oprócz przeprowadzania czynności dochodzeniowo-śledczych i administracyjno-porządkowych właśnie przeprowadzanie czynności operacyjno-rozpoznawczych jest zaliczane do podstawowych uprawnień policji (art. 14 ust. 1 ustawy o Policji²). Metody i formy tych działań oraz próby ich zdefiniowania są regulowane przez ustawy kompetencyjne poszczególnych służb oraz wewnętrznie – w ramach tzw. prawa policyjnego. Ogólnie przyjmuje się, że te czynności stanowią odrębny system niejawnych i nieprocesowych działań organów policji i innych służb uprawnionych ustawowo, służących aktualnym lub przyszłym celom procesu karnego, wykonywanych w celu wykrywania przestępczości oraz innych prawnie określonych negatywnych zjawisk społecznych, a także zapobiegania im i ich zwalczania³. Czynności operacyjno-rozpoznawcze mogą być realizowane na każdym etapie postępowania, zarówno przed postępowaniem procesowym, jak i jednocześnie z czynnościami dochodzeniowo-śledczymi, w ramach wszczętych postępowań.

Jedną z metod realizowania tego typu czynności jest stosowanie kontroli operacyjnej. W odniesieniu do Policji przepisy dotyczące kontroli operacyjnej zostały uregulowane w art. 19 ustawy o Policji. Zgodnie z nimi kontrola operacyjna polega na prowadzeniu działań podejmowanych przez tę służbę w celu zapobiegania przestępstwom umyślnym (wskazanym w ustawie), wykrycia ich, ustalenia ich sprawców, a także użycia i utrwalenia dowodów ściganych z oskarżenia publicznego, gdy inne środki okazały się bezskuteczne albo są nieprzydatne.

Kontrola operacyjna jest prowadzona niejawnie i polega na:

- 1) kontrolowaniu treści korespondencji,
- 2) kontrolowaniu zawartości przesyłek,

¹ G. Feix, *Sûreté. Wielkie ucho Paryża*, Katowice 1988, s. 18.

² *Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji* (tekst jednolity: Dz.U. z 2015 r. poz. 355, ze zm.).

³ Zob. np.: T. Hanausek, *Kryminalistyka: zarys wykładu*, Kraków 2005, s. 133.

- 3) stosowaniu środków technicznych umożliwiających uzyskiwanie w sposób niejawnym informacji i dowodów oraz ich utrwalanie, w szczególności treści rozmów telefonicznych i innych informacji przekazywanych przez sieć telekomunikacyjną.

Tym samym, zgodnie z art. 19 ustawy o Policji, zarządzenie kontroli operacyjnej następuje w wyniku postanowienia sądu okręgowego wydawanego na pisemny wniosek komendanta głównego Policji, po uzyskaniu pisemnej zgody prokuratora generalnego albo na pisemny wniosek komendanta wojewódzkiego Policji złożony po uzyskaniu pisemnej zgody prokuratora okręgowego, właściwego ze względu na siedzibę organu Policji składającego wniosek⁴. To oznacza, że ta czynność podlega złożonej, kilkustopniowej kontroli przeprowadzanej już na poziomie komendanta głównego (wojewódzkiego) Policji lub komendanta Centralnego Biura Śledczego Policji (CBŚP), którzy muszą skontrolować zasadność takiego wniosku (przedłożonego im przez funkcjonariuszy prowadzących dane postępowanie, wykonujących czynności operacyjno-rozpoznawcze). Następnie prokurator generalny (okręgowy), wydając pisemną zgodę, także sprawdza prawidłowość i zasadność wniosku, aby niezawisły sąd okręgowy mógł dokonać ostatecznej, kompleksowej kontroli całości procedury. Nie ulega wątpliwości, że taki wielostopniowy system zarządzania kontroli operacyjnej, w tym obwarowania jej wydaniem postanowienia sądu, ma chronić przed nadużywaniem władzy. Podobnie zresztą jak uzależnienie wydania postanowienia od klauzuli subsydiarności, wyrażonej w każdej z resortowych ustaw przez sformułowanie (...) *gdy inne środki okazały się bezskuteczne albo będą nieprzydatne*⁵. Ta klauzula nakłada na organ ubiegający się o wydanie zgody na przeprowadzenie kontroli operacyjnej obowiązek takiego uzasadnienia wniosku, który przekona właściwy sąd do jej zarządzenia.

Za jeden z elementów weryfikacji zasadności kierowania wniosków o zarządzenie kontroli operacyjnej należy uznać zgodę komendanta głównego Policji, komendanta CBŚP lub komendanta wojewódzkiego Policji. Zgodnie z literalnym brzmieniem art. 19 ust. 1 ustawy o Policji pisemny wniosek powinien podpisać komendant główny Policji, komendant CBŚP lub komendant wojewódzki Policji. W praktyce takie wnioski były i są podpisywane także przez ich zastępców. I właśnie to rozwiązanie, polegające na cedowaniu uprawnień organów Policji, jakimi są komendant główny Policji, komendant wojewódzki Policji i komendant CBŚP, na zastępców, charakterystyczne dla wszystkich służb stosujących kontrolę operacyjną, stało się przedmiotem zainteresowania Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu.

W dniu 24 kwietnia 2014 r. w sprawie II AKa 97/14 Sąd Apelacyjny we Wrocławiu II Wydział Karny, działając w związku z apelacją od wyroku Sądu Okręgowego w Opolu z 30 października 2013 r. (sygn. akt III K 91/07) wniesioną przez prokuratora wobec wszystkich oskarżonych, stwierdził, że ścisłe przestrzeganie reguł gwarancyjnych wyznaczonych przez ustawodawcę w przepisie art. 19 ust. 1 ustawy o Policji dotyczących prowadzenia czynności operacyjnych, które polegają na kontrolowaniu treści rozmów telefonicznych podlegających także nadzorowi sądowemu, wyklucza możliwość stosowania rozszerzającej wykładni zakresu osób uprawnionych do występowania z wnioskiem o zarządzenie takiej kontroli. To powoduje, że należy uznać racje sądu *meriti*, iż to nie zastępca, ale tylko komendant główny Policji jest uprawniony do wystąpienia ze

⁴ M. Tomkiewicz, *Podłuchty operacyjne w orzecznictwie sądowym. Materiały szkoleniowe*, „Prokuratura i Prawo” 2015, nr 4, s. 156.

⁵ D. Szumiło-Kulczycka, *Czynności operacyjno-rozpoznawcze i ich relacje do procesu karnego*, Warszawa 2012, s. 173.

stosownym wnioskiem. Skoro w rozpoznawanej sprawie tak nie postąpiono, to także i z tego powodu dowody zgromadzone w czasie jej prowadzenia nie mogły być skutecznie wprowadzone do procesu sądowego i stanowić podstawy ustaleń, w tym o odpowiedzialności. Ponadto sąd apelacyjny zważył, że jeśli sąd okręgowy (w tym przypadku w Opolu) doszedł do trafnego wniosku o nielegalnym charakterze przedstawionych mu dowodów w postaci komunikatów z rozmów zarejestrowanych w toku zarządzanej – sprzecznie z wymogami prawa – kontroli operacyjnej, to procedowanie w zakresie dotyczącym tych dowodów stało się zbędne. Przecież inne czynności w żaden sposób nie mogły konwalidować nielegalności pozyskania tych dowodów.

Sąd apelacyjny wyraził pogląd negujący możliwość wykorzystania w procesie materiałów uzyskanych podczas kontroli operacyjnej zainicjowanej wnioskiem zastępcy komendanta głównego Policji. Stwierdził, że ścisłe przestrzeganie reguł gwarancyjnych wyznaczonych przez ustawodawcę co do czynności operacyjnych wyklucza możliwość stosowania wykładni rozszerzającej zakres osób uprawnionych do występowania o zarządzanie tego typu kontroli. Dlatego uznał, że skoro o zgodę wystąpił zastępca komendanta głównego Policji, to dowody zgromadzone w ten sposób (...) *nie mogły zostać skutecznie wprowadzone do procesu sądowego i stanowić podstawy ustaleń*⁶.

Podobna kwestia została podjęta przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyroku z 30 grudnia 2014 r., w sprawie II AKa 386/14. Sąd wówczas stwierdził, że: po pierwsze – wniosek o zrządzenie podsłuchów nie pochodzi od komendanta wojewódzkiego Policji, jak tego wymaga przepis art. 19 ust. 1 ustawy o Policji, lecz od jego zastępcy; po drugie – zgodę na podsłuch wyraził nie jakkolwiek prokurator Prokuratury Okręgowej w Opolu, jak to sugeruje sąd okręgowy, lecz zastępca prokuratora okręgowego. Jak dalej stwierdza Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, uzupełniając argumentację przedstawioną przez Sąd Okręgowy w Opolu, nie stracono z pola widzenia treści art. 8 lit. b pkt 1 ustawy o prokuraturze. Ten przepis wprawdzie upoważnia prokuratora wojewódzkiego do powierzenia podległym prokuratorom wykonywania czynności należących do zakresu jego działania, zastrzega jednak, że takie powierzenie nie odnosi się do tych czynności, które z mocy ustawy należą do jego wyłącznych kompetencji. Sąd Apelacyjny stwierdził, że przepis art. 19 ustawy o Policji zastrzega, iż wyrażenie zgody, o której mowa w tym przepisie, należy do wyłącznej kompetencji prokuratora okręgowego. W związku z tym ta czynność nie może być przez tego prokuratora powierzona podległym mu prokuratorom, w tym i jego zastępcy. Wyłączna właściwość komendanta wojewódzkiego do występowania z wnioskami, o których mowa w art. 19 ustawy o Policji, jest jeszcze bardziej oczywista, gdy chodzi o ten organ. Zważyć bowiem należy, że przepisy ustawy o Policji nie dają komendantom wojewódzkim takich uprawnień w zakresie powierzania swoich obowiązków, jakie dają prokuratorom wojewódzkim⁷.

Rozstrzygnięcie kwestii, czy komendant ma prawo przekazać swoje uprawnienia w zakresie, o którym mowa wyżej, na zastępcę (podobnie prokurator), jest istotne z punktu widzenia prawidłowości i legalności wykonywania zadań przez policję (i nie tylko), jeśli chodzi o wnioskowanie o kontrolę operacyjną. Jest to niezwykle ważne, gdyż materiały uzyskane i utrwalone w wyniku tej kontroli mają znaczenie dowodowe, bez konieczności przeprowadzania dodatkowych działań „przekształcających” informacje na środki dowodowe dopuszczalne przepisami procedury karnej⁸.

⁶ II AKa 97/14 SA Wrocław, Lex nr 1467025 [online], <http://www.lex.pl/czytaj/-/artykul/sn-zbada-czy-jedynie-szef-policji-moze-wnosic-o-zgode-na-podslych?refererPlid=68376116> [dostęp: 22 XII 2015].

⁷ II AKa 386/14 SA Wrocław, Lex nr 1649357.

⁸ E. Gruza, *Czynności operacyjno-rozpoznawcze*, w: *Wybrane aspekty zwalczania przestępczości zorgani-*

O doniosłości problemu świadczy to, że Sąd Apelacyjny w Wrocławiu na podstawie art. 441 §1 kpk przekazał Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia następujące zagadnienie prawne:

Czy dopuszczalnym w procesie karnym jest dowód z materiałów kontroli operacyjnej, o której mowa w art. 19 ust. 1 lub 3 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2007 r. Nr 43, poz. 277, ze zm.), objętej zgodą sądu wyrażoną w postanowieniu wydanym na podstawie art. 19 ust. 1 lub 3 ustawy o Policji, po rozpoznaniu wniosku zastępcy Komendanta Głównego Policji?

To pytanie wpłynęło do Sądu Najwyższego 25 sierpnia 2015 r. i zostało oznaczone sygnaturą I KZP 12/15. Orzeczenie miało wydać trzech sędziów. Adwokat oskarżonych podniósł między innymi zarzut dotyczący obrazy przepisów prawa materialnego i jednocześnie obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia w postaci art. 19 ust. 1 pkt 8 i ust. 15c ustawy o Policji w zw. z art. 393 § 1 kpk, przez dopuszczenie przez sąd dowodów z wyników kontroli operacyjnej zarządzanej wobec oskarżonego i poczynienie na ich podstawie ustaleń. Obrońca uznał, że dokonanie ustaleń na podstawie takich dowodów było aktem niedopuszczalnym, gdyż z wnioskiem o zarządzenie kontroli operacyjnej wobec oskarżonego wystąpił podmiot nieuprawniony, tj. zastępca komendanta głównego Policji. Ten dowód był zatem dotknięty istotną wadą prawną⁹. Przy rozstrzygnięciu apelacji Sąd Apelacyjny nabrał wątpliwości, czy materiały z policyjnego podsłuchu, które były podstawą wyroku, w ogóle mogły w takiej sytuacji być wykorzystane jako dowody w postępowaniu karnym, skoro o zgodę na taką formę kontroli operacyjnej wystąpił do odpowiedniego sądu właśnie zastępca komendanta głównego Policji. Trzech sędziów Sądu Apelacyjnego wskazało, że takie działania operacyjne służb, jak stosowanie podsłuchu, pozostają w kolizji z prawem obywatela do prywatności, konstytucyjnej wolności komunikowania się oraz z zasadą sądowej ochrony praw jednostki. Jednym z mechanizmów gwarancyjnych w tym zakresie jest przepis ustawy o Policji mówiący o tym, że wniosek do sądu o zarządzenie kontroli operacyjnej pochodzi od (...) *określonych, kwalifikowanych podmiotów*, w tym przypadku od komendanta głównego Policji, i że jest składany po uzyskaniu zgody prokuratora generalnego¹⁰. Wprowadzenie podmiotów kwalifikowanych do złożenia wniosku ma charakter gwarancyjny – wskazuje na założenie ustawodawcy, iż takie podmioty, jako swoiste pierwsze ogniwo mechanizmu kontrolnego, będą zapewniać (w razie spełnienia wymogu tzw. przestępstwa katalogowego), że *in concreto* przez stosowanie kontroli operacyjnej nie będzie naruszona klauzula subsydiarności jej stosowania. Jak stwierdził w uzasadnieniu sąd – zaakceptowanie takiego poglądu zaktualizowało w praktyce sądowej konieczność dokonania oceny, czy i jakie znaczenie dla możliwości dowodowego wykorzystania materiału uzyskanego w trakcie kontroli operacyjnej ma to, że zgodę na nią wyraził sąd, po rozpoznaniu wniosku – jak *in concreto* – podpisanego nie przez komendanta głównego Policji, ale przez jego zastępcę¹¹. Prezentowana argumentacja wynika z tego, że gdyby ustawodawca chciał rozszerzyć krąg podmiotów także o inne osoby, to

zowanej i terroryzmu, Warszawa 2010, s. 174.

⁹ Uzasadnienie do pytania prawnego Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu, sygn. I KZP 12/15.

¹⁰ <http://prawo.gazetaprawna.pl/artykuly/898606,podsluchy-w-nielasce-sedziowie-kwestionuja-wnioski-policji.html> [dostęp: 22 XII 2015].

¹¹ Podobnie zastępcę prokuratora generalnego czy zastępcę prokuratora okręgowego.

dokonałby tego w treści właściwych przepisów ustawy o Policji. Skoro wskazał jedynie komendanta głównego Policji, a nie także jego zastępcę, to ograniczył się jedynie do osoby będącej tylko tym organem Policji.

Ustawodawca, nadając uprawnienia do wnioskowania o kontrolę operacyjną, wskazał trzy organy, trzech komendantów, kierując się zakresem ich działania wynikającym ze statusu poszczególnych organów policyjnych ulokowanych w wewnętrznej strukturze organizacyjnej. Komendant główny Policji jest centralnym organem administracji rządowej właściwym w sprawach ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego, podległym ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych. Stąd też zakres jego kompetencji obejmuje terytorium całego kraju. Kolejno komendant CBŚP jest organem Policji podległym komendantowi głównemu Policji, kieruje CBŚP i jest przełożonym policjantów CBŚP. Centralne Biuro Śledcze Policji jest jednostką organizacyjną służby śledczej realizującą w całym kraju zadania w zakresie rozpoznawania przestępczości zorganizowanej, zapobiegania jej i jej zwalczania. Dlatego też komendant CBŚP ma uprawnienie do wnioskowania o kontrolę operacyjną w sprawach realizowanych na terenie całego kraju. Organami administracji rządowej w województwie są natomiast komendanci wojewódzcy Policji, działający w imieniu własnym w sprawach wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych, dochodzeniowo-śledczych i czynności z zakresu ścigania wykroczeń. Każdy z prezentowanych organów może powołać swoich zastępców. Zastępców komendanta głównego Policji, na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy o Policji, powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw wewnętrznych, na wniosek komendanta głównego Policji. Zastępców komendanta CBŚP powołuje (spośród oficerów Policji) komendant główny Policji na wniosek komendanta CBŚP (art. 5a ust. 5). Odpowiednio w stosunku do zastępców komendantów wojewódzkich (i stołecznego) Policji – komendant główny Policji, na wniosek komendanta wojewódzkiego lub odpowiednio komendanta stołecznego Policji, powołuje i odwołuje do trzech zastępców komendanta wojewódzkiego lub komendanta stołecznego Policji, w tym pierwszego zastępcę. W stałej praktyce działania organów, o których mowa, pozostaje przekazywanie poszczególnych uprawnień organu policyjnego na ich zastępców. Ta procedura jest realizowana w sposób sformalizowany, w drodze decyzji wydawanej przez organ Policji. W zakresie cedowania zadań powinno się mieścić także uprawnienie do wnioskowania o przeprowadzenie kontroli operacyjnej. W szczególności powinna być wykorzystana regulacja związana z tzw. przedstawicielstwem administracyjnym, uregulowana w art. 268a kodeksu postępowania administracyjnego.

I tak, przykładowo decyzją nr 90 komendanta głównego Policji z 6 marca 2015 r. w sprawie podziału zadań pomiędzy komendantem głównym Policji a jego pierwszym zastępcą i pozostałymi zastępcami oraz upoważnień do podejmowania decyzji w imieniu komendanta głównego Policji¹² komendant ten upoważnił swojego pierwszego zastępcę, a w czasie jego nieobecności w siedzibie urzędu lub w służbie – kolejno innych zastępców, do podejmowania w swoim imieniu decyzji związanych ze stosowaniem art. 19, art. 19a i art. 19b ustawy z 6 kwietnia 1990 r. o Policji w sprawach należących do zadań Biura Spraw Wewnętrznych Komendy Głównej Policji. Dotyczy to przypadków pilnych, w których ze względu na okoliczności nie jest możliwe natychmiastowe rozpatrzenie sprawy przez komendanta głównego Policji (§8). Analogiczny akt prawny (decyzja nr 111 z 2015 r.) wydał w stosunku do swoich zastępców komendant CBŚP. Na tej pod-

¹² Dz.Urz. KGP z 2015 r. poz. 17.

stawie zarówno wyznaczony zastępca, jak i w ustalonej kolejności pozostali zastępcy zostali upoważnieni do występowania z wnioskami o zastosowanie kontroli operacyjnej. Można przyjąć, że skoro następuje podział pomiędzy zastępców w zakresie nadzorowania poszczególnych podmiotów wykonujących działania operacyjne, to powinno się uprawnianić jedynie tych, którzy takie czynności nadzorują. Jako podstawę omawianego upoważnienia podano: (...) *art. 133 ust. 6¹³ ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji oraz § 8 ust. 2¹⁴ i § 10¹⁵ zarządzenia nr 8 Komendanta Głównego Policji z dnia 15 marca 2013 r. w sprawie regulaminu Komendy Głównej Policji*¹⁶. Z przedstawionej podstawy prawnej wynika, że jedynie w odniesieniu do kwestii dyscyplinarnych (tego dotyczy także decyzja nr 90 KGP) podano podstawę prawną rangi ustawy. W pozostałym zakresie prezentowano podstawy rangi zarządzenia komendanta głównego Policji, a więc akty prawa wewnętrznego. W takim stanie rzeczy scedowanie uprawnienia z art. 19 ustawy o Policji ma niekoniecznie status równorzędny. Wydaje się, że jeżeli ustawodawca upoważnił (uprawnił) organ Policji do wnioskowania o kontrolę operacyjną w akcie rangi ustawowej, to także w przypadku upoważnienia do realizacji tego zadania w zastępstwie organu Policji zastępujący również powinien uzyskać takie upoważnienie na poziomie przepisów rangi ustawowej. Tym samym służby prawne komendanta głównego Policji powinny w treści upoważnienia zamieścić adnotację powołującą się na przepis art. 268a kpa, jako na akt rangi ustawy, analogicznie jak dokonano tego w przypadku upoważnień dotyczących spraw dyscyplinarnych.

Jak stwierdził Naczelny Sąd Administracyjny¹⁷, przepis art. 268a kpa reguluje tzw. przedstawicielstwo administracyjne, które służy dekoncentracji zadań realizowanych przez organ administracji publicznej. Upoważnienie jest instrumentem dekoncentracji wewnętrznej, a jego udzielenie jest czynnością o charakterze wewnętrznym. Nie powoduje ono utraty kompetencji do załatwienia sprawy, w szczególności do wydawania decyzji administracyjnych przez organ udzielający, gdyż podmiot upoważniony działa tu w imieniu organu i na jego odpowiedzialność. O tym, kto jest upoważniony do działania w imieniu organu, rozstrzyga w razie wątpliwości regulamin organizacyjny lub podział czynności w danym urzędzie. Upoważnienie udzielone przez szefa ABW, ograniczające się do podania jedynie stanowiska zajmowanego przez funkcjonariusza wyznaczonego do załatwiania spraw, spełnia wymogi zawarte w przepisie 268a kpa w sytuacji, gdy w danej jednostce organizacyjnej było tylko jedno takie stanowisko, co niewątpliwie pozwalało na zidentyfikowanie upoważnionego funkcjonariusza. Z pewnością zastosowanie przedstawicielstwa administracyjnego w przypadku uprawnień komendanta głównego Policji wynikających z art. 19 ustawy o Policji nie jest powodowane niechęcią czy też pozbyciem się odpowiedzialności tego komendanta za wnioskowanie o zastosowanie kontroli operacyjnej. Wynika ono przede wszystkim z odpowiedzialności i racjonalności tego organu policyjnego, szczególnie że realizacja zadania przez jego

¹³ Przełożony dyscyplinarny może w formie pisemnej upoważnić swoich zastępców lub innych policjantów z kierowanej przez niego jednostki organizacyjnej Policji do załatwiania spraw dyscyplinarnych w jego imieniu w ustalonym zakresie.

¹⁴ Paragraf 8: 2. *Komendant Główny Policji może upoważnić podległych policjantów i pracowników Policji do podejmowania w jego imieniu decyzji lub wykonywania czynności w określonych sprawach.*

¹⁵ Paragraf 10: *Podział zadań między Komendantem Głównym Policji a I Zastępcą Komendanta Głównego Policji oraz zastępcami Komendanta Głównego Policji określa Komendant Główny Policji w drodze decyzji.*

¹⁶ *Zarządzenie nr 8 Komendanta Głównego Policji z dnia 15 marca 2013 r. w sprawie regulaminu Komendy Głównej Policji*, Dz.Urz. KGP z 2013 r. poz. 25 oraz Dz.Urz. KGP z 2014 r. poz. 4 i 128.

¹⁷ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 10 I 2012 r., sygn. I OSK 1563/11.

zastępców odbywa się w czasie jego nieobecności w siedzibie urzędu lub w służbie (i tak też pod jego nieobecność powinna być realizowana¹⁸). Ponadto, co istotne, jeśli chodzi o wnioskowanie o kontrolę operacyjną, upoważnienie dekoncentracyjne nie obejmuje innych podmiotów niż zastępcy komendanta (głównego, CBS i wojewódzkiego) Policji. Nie odnosi się ono w tym zakresie np. do kierowników komórek organizacyjnych urzędu, w których są realizowane czynności o charakterze operacyjno-rozpoznawczym. Takie postępowanie należy przyjąć za słuszne. Kwestia potrzeby uregulowania zastępstwa, o którym mowa, została dostrzeżona podczas prac nad zmianą ustawy o Policji w grudniu 2015 r.¹⁹ Projekt przewiduje wprowadzenie przepisu o następującej treści: *9a. Komendant Główny Policji albo Komendant CBŚP może upoważnić swojego zastępcę do składania wniosków, o których mowa w ust. 1, 3, 8 i 9 lub do zarządzania kontroli operacyjnej w trybie ust. 3*²⁰.

Gdy uwzględni się przywołane powyżej orzeczenie Naczelnego Sądu Administracyjnego, to okaże się, że przekazanie uprawnień komendanta głównego Policji dotyczących wnioskowania o kontrolę operacyjną na zastępców jest w pełni zrozumiałe. Należy zauważyć, że komendant główny Policji nie realizuje zadań wyłącznie w tym zakresie, a z racji pełnionej funkcji nie zawsze fizycznie realizuje zadania w siedzibie urzędu. Dlatego też uprawnienie dotyczące wnioskowania o kontrolę operacyjną mógł i powinien cedować także na swoich zastępców²¹. Inaczej takie rozwiązanie byłoby sprzeczne z celem ustawy o Policji. Zgodnie z tą ustawą komendant prowadzi także zbiory danych, których jest administratorem, tj. dotyczące DNA (art. 21a) i daktyloskopijne (art. 21h), a przecież nikt nie oczekuje, żeby te dane fizycznie wprowadzał lub usuwał. Warto także odnieść się do celowościowej, funkcjonalnej i systemowej wykładni prawa. Celowościowo przepisy ustawy muszą być tłumaczone w taki sposób, aby były najbardziej zdatnym środkiem do osiągnięcia celu ustawy. Zgodnie zaś z wykładnią funkcjonalną w interpretacji przepisu należy uwzględniać jego funkcje. Nie można pominąć także dyrektyw wykładni systemowej, zakładającej, że przepis jest umiejscawiany w akcie prawnym nieprzypadkowo i że wynika to z racjonalnego działania ustawodawcy. Norma prawna powinna być interpretowana zgodnie z zasadami prawa, z uwzględnieniem zasad konstytucyjnych oraz norm prawa wewnętrznego i europejskiego. Także interpretacja nie może prowadzić do luk w prawie ani do sprzeczności z innymi przepisami²². Przy założeniu racjonalności ustawodawcy i wskazań wykładni należy przyjąć, że użycie określenia komendant główny Policji nie jest równoznaczne z obowiąz-

¹⁸ Co w rzeczywistości oznacza, że kierownik uprawnionej komórki organizacyjnej KGP (Biura Służby Kryminalnej, Biura Spraw Wewnętrznych) powinien przedkładać wniosek zastępcom wyłącznie w przypadku nieobecności komendanta głównego Policji w siedzibie urzędu lub służbie. Nie oznacza to jednak, że przedkładanie dokumentacji może się odbywać w sposób świadomy (zawsze) pod nieobecność fizyczną organu w siedzibie KGP. Ponadto przy składaniu podpisu zastępcy komendanta głównego Policji powinien posłużyć się pieczętką o treści: *Z upoważnienia Komendanta Głównego Policji*.

¹⁹ Ustawa o zmianie ustawy o Policji i niektórych innych ustaw, druk sejmowy nr 154 Sejmu VIII kadencji.

²⁰ Wydaje się, że konsekwentnie w toku dalszych prac sejmowych niniejsza regulacja powinna zostać rozszerzona także na zastępców komendantów wojewódzkich Policji.

²¹ Por. teza do I OSK 1563/11 dotycząca ABW: *Przy uwzględnieniu regulacji zawartej w art. 268a kpa i art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (tj. Dz.U. z 2010 r. Nr 29, poz. 154) w tej sprawie dla upoważnienia wymagana jest forma pisemna oraz ustalony zakres spraw z wyłączeniem spraw z art. 27 i 29–31 tej ustawy. Natomiast kwestia organizacyjno-techniczna związana z umieszczeniem tego upoważnienia w odrębnym piśmie, zarządzeniu, regulaminie organizacyjnym itp. jest wewnętrzną sprawą organu. W tym zakresie może on korzystać z przysługujących mu instrumentów dekoncentracji wewnętrznej.*

²² T. Chauvain, T. Stawekci, P. Winczorek, *Wstęp do prawoznawstwa*, Warszawa 2012, s. 237–239.

kiem osobistego wykonywania wszystkich czynności przypisanych ustawowo osobie pełniącej tę funkcję. Kolejnym argumentem przemawiającym za legalnością informacji uzyskanych w wyniku zastosowania kontroli operacyjnej wnioskowanej przez zastępcę komendanta głównego Policji jest odniesienie się do procedury rozpoznawania wniosku przez sąd. Jak słusznie zauważa K. Szczechowicz, gdy organ policji wniesie wniosek o zarządzanie kontroli operacyjnej do niewłaściwego miejscowo sądu okręgowego, tenże sąd, zgodnie z art. 35 § 1 kpk, winien go przekazać właściwemu sądowi, ale rozpoznanie tego wniosku przez niewłaściwy miejscowo sąd okręgowy nie jest podstawą do uchylenia wydanego postanowienia w przypadku, gdy jest ono zaskarżone. Obraza przepisów postępowania może stanowić podstawę uchylenia orzeczenia tylko wtedy, gdy mogła mieć wpływ na jego treść²³. Jeżeli zatem jedynym uchybieniem w procedurze zarządzania kontroli jest brak podpisu komendanta, ale jest podpis jego zastępcy, to sytuacja ta nie ma wpływu na treść postanowienia dopuszczającego zastosowanie tej metody. Niemniej kontrola powinna być przeprowadzona z należytą dokładnością i w sytuacji ustanowionej przez organ w siedzibie jego funkcjonowania.

W orzecznictwie dominuje pogląd, że na podstawie wykładni przepisu art. 268a kpa można stwierdzić, iż upoważnienie, o którym mowa wyżej, nie musi przybierać formy specjalnego pisma. Może ono wynikać z regulaminu organizacyjnego. Taką rolę odgrywa zarówno regulamin Komendy Głównej Policji (oraz odpowiednio Centralnego Biura Śledczego Policji i komendy wojewódzkiej Policji), jak i decyzja upoważniająca, która uzupełnia go w zakresie wykonawstwa²⁴. W orzeczeniu NSA (Ośrodek Zamiejscowy w Białymstoku) wskazano, że (...) *upoważnienie do reprezentowania organów skarbowych przez zastępcę Naczelnika Urzędu Skarbowego i Wicedyrektora Izby Skarbowej wynika z obowiązujących regulaminów organizacyjnych tych organów. Tym samym brak jedynie zaznaczenia w decyzji tego upoważnienia nie może czynić ją nieważną*²⁵. Gdy istotę tego orzeczenia odnosi się do przedstawicielstwa administracyjnego – w przypadku podmiotu wnioskującego o kontrolę operacyjną – w samym wniosku nie trzeba wskazywać podstaw do takiego upoważnienia, ale musi ono wypływać z prawidłowo sporządzonych przepisów wewnętrznych. Warto także zauważyć, że w samym wzorze wniosku o zarządzanie kontroli operacyjnej, stanowiącym załącznik nr 1 do rozporządzenia ministra spraw wewnętrznych, brakuje miejsca na taką adnotację²⁶. Trudno też w tego rodzaju dokumencie za każdym razem cytować lub powoływać się na przepisy wewnętrzne Policji w celu uznania prawidłowości sporządzenia wniosku.

Powstaje pytanie, w jaki sposób racjonalnie i skutecznie umocować zastępców komendanta jako podmioty upoważnione do wnioskowania o zastosowanie kontroli operacyjnej. W rzeczywistości nie wydaje się właściwe, aby to upoważnienie zostało oparte wyłącznie na podstawie przepisów prawa wewnętrznego (np. § 8 ust. 2 i § 10 zarządzenia nr 8 komendanta głównego Policji z 15 marca 2013 r. w sprawie regulaminu Komen-

²³ K. Szczechowicz, *Podsluch telefoniczny w polskim procesie karnym*, Olsztyn 2009, s. 89.

²⁴ Przykładowo – prezentowana decyzja nr 90 komendanta głównego Policji z 6 III 2015 r. w sprawie podziału zadań między Komendantem Głównym Policji a Zastępcą Komendanta Głównego Policji i zastępcami Komendanta Głównego Policji oraz upoważnień do podejmowania decyzji w imieniu Komendanta Głównego Policji. Zob. orzeczenie VI SA/Wa 1449/13, wyrok WSA w Warszawie z 14 I 2014 r.

²⁵ Wyrok NSA (Ośrodek Zamiejscowy w Białymstoku) z 13 III 1997 r., SA/Bk 781/96, Lex nr 27446.

²⁶ *Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 10 czerwca 2011 r. w sprawie sposobu dokumentowania prowadzonej przez Policję kontroli operacyjnej, przechowywania i przekazywania wniosków, zarządzeń i materiałów uzyskanych podczas stosowania tej kontroli, a także przetwarzania i niszczenia tych materiałów* (Dz.U. z 2011 r. Nr 122 poz. 697, ze zm.).

dy Głównej Policji). Jest to powodowane tym, że tego typu upoważnienie ma charakter wewnątrzorganizacyjny i nie jest związane z przedstawicielstwem administracyjnym. Takie upoważnienia będą mogły być nadawane na rzecz różnych podmiotów, zarówno szczebla kierowniczego, jak i wykonawczego. Tym samym w przypadku zastąpienia organu policyjnego umocowanego do określonych działań na poziomie ustawy powinna być zastosowana konstrukcja nie „zwykłego” upoważnienia, ale przedstawicielstwa administracyjnego, z powołaniem się na art. 268a kpa²⁷.

Podczas analizy zakresu kompetencyjnego organów policyjnych uprawnionych do wnioskowania o kontrolę operacyjną (na podstawie stanowiska Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu w przywołanych powyżej sprawach) powinno się uwzględnić także następujące kwestie: przede wszystkim – strukturę organizacyjną wewnątrz Policji, która ma charakter zhierarchizowany, i pośrednią lub bezpośrednią podległość służbową pod komendanta głównego Policji. Odnosi się to także do możliwości wnioskowania o kontrolę operacyjną. W ramach centralnie działającego urzędu, czyli Komendy Głównej Policji, jako podmioty kierujące Policją (jako organizacją), a także urzędem obsługującym, wymienia się komendanta głównego Policji, pierwszego zastępcę komendanta głównego Policji oraz zastępców komendanta głównego Policji. Nie oznacza to, że każdy z tych podmiotów jest organem Policji. Z ustawy o tym organie administracji państwowej wynika, że jest nim wyłącznie komendant główny Policji.

Najważniejsza wydaje się obecnie rola prokuratora, który po ostatnich zmianach wprowadzonych ustawą z 4 lutego 2011 r.²⁸ staje się podmiotem odpowiedzialnym za prawidłowy i zgodny z prawem przebieg czynności, o których mowa wyżej²⁹. Według rozporządzenia ministra sprawiedliwości z 9 czerwca 2011 r. w sprawie sposobu realizacji kompetencji prokuratora w zakresie nadzoru nad czynnościami operacyjno-rozpoznawczymi, nadzór prokuratora nad zgodnością z prawem inicjowania i przeprowadzania czynności operacyjno-rozpoznawczych, w tym wynikających z art. 19 ustawy o Policji, przez uprawnione organy, jest realizowany szczególnie przez merytoryczną i efektywną kontrolę podstaw czynności operacyjno-rozpoznawczych, w związku z którymi złożono wnioski, oraz legalności i prawidłowości ich inicjowania i prowadzenia. Kontrolę prokuratorską należałoby odnieść także do takich spraw, jak: prawidłowość druku wniosku, prawidłowość nadania klauzuli wnioskowi zgodnie z wymogami przepisów o ochronie informacji niejawnych, a także prawidłowość złożenia (tj. w odpowiednich miejscach) podpisów i pieczętek. Określenie „szczególnie” nie zamyka się jedynie w pkt 1–7 § 3 ust. 1 rozporządzenia. Tym samym należałoby dopuścić także prokuratorską ocenę wniosku, również pod względem uprawnienia organu policji, który z tym wnioskiem wystąpił. To na prokuratorze generalnym i prokuratorach okręgowych ciąży obowiązek dbałości o zgodny z prawem przebieg kontroli operacyjnej³⁰. O ile można mieć uwagi

²⁷ Zob. orzeczenie III SA/Wa 2373/14 z 18 III 2015 r.: Sąd stwierdził, że w treści pełnomocnictwa (...) i w regulaminie organizacyjnym wydziału wpłat obowiązkowych PFRON zostały one upoważnione do wykonywania czynności i podpisywania pism w postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Zdaniem Sądu, nie mogły one być do tego umocowane na podstawie upoważnienia przewidzianego w art. 53 ustawy o rehabilitacji, który stwarza podstawę do ustanowienia pełnomocników Zarządu PFRON i które to upoważnienie nie może być utożsamiane z tzw. przedstawicielstwem administracyjnym, o którym mowa w art. 268a k.p.a., tj. upoważnieniem do działania w imieniu Prezesa Zarządu PFRON jako organu administracji publicznej będącego wierzycielem.

²⁸ Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2011 r. Nr 53 poz. 273).

²⁹ J. Onyszczuk, *Nadzór prokuratora nad kontrolą operacyjną*, „Prokuratura i Prawo” 2003, nr 7–8, s. 204.

³⁰ Tamże, s. 207.

do ograniczonych możliwości dokonywania oceny przez prokuratora lub sąd w zakresie merytorycznego zakresu wniosku o przeprowadzenie kontroli operacyjnej, o tyle nie można odnieść tego stwierdzenia do uprawnień organu policyjnego dotyczących wystąpienia z takim wnioskiem. Prokurator nie może zaakceptować sytuacji, w której z wnioskiem występuje nieuprawniony organ policyjny. Jeżeli o wszczęcie kontroli operacyjnej wnioskowałby właśnie taki organ, wówczas wniosek nie powinien być rozpatrywany. Działania prokuratora nie mogą pod żadnym względem usprawiedliwiać takiej wady wniosku. Podstawowym warunkiem realizacji dalszych czynności w sprawie jest wystąpienie z wnioskiem o przeprowadzenie kontroli operacyjnej przez organ uprawniony.

Prokurator przed zajęciem stanowiska w sprawie wniosku, informacji lub zawiadomienia dokonuje ich analizy i oceny. Uwzględni między innymi faktyczną i prawną podstawę przeprowadzania czynności operacyjno-rozpoznawczych, w związku z którymi wniosek został złożony. W paragrafie 3 ust. 1 rozporządzenia ministra sprawiedliwości z 9 czerwca 2011 r. nie wymienia się jednak wprost realizacji sprawdzenia, czy z wnioskiem wystąpił podmiot uprawniony. Niemniej należy uznać, że w faktycznej i prawnej ocenie podstawy do zastosowania kontroli operacyjnej dokonanej przez prokuratora mieści się także realizacja sprawdzenia, czy z wnioskiem wystąpił uprawniony podmiot policyjny. W związku z tym już na tym etapie prokurator powinien ocenić dopuszczalność wnioskowania o kontrolę operacyjną także pod względem właściwości organu występującego o jej zastosowanie. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości mieszczącej się w ocenie, że organ nie jest uprawniony do wnioskowania, prokurator powinien zwrócić na to uwagę i uzasadnić swoją decyzję wobec kierującego korespondencją. Wystąpienie z wnioskiem należałoby traktować jako czynność o charakterze materialno-technicznym. Z tego powodu powinno ono mieć podstawę prawną w odpowiednich przepisach, w tym przypadku w art. 19 ustawy o Policji. W ramach prawidłowości oceny wniosku należałoby jej jednak dokonać w odniesieniu do następujących elementów:

- 1) uprawnienia organu Policji, który wniosek podpisał, w tym osoby wykonującej to zadanie w ramach przedstawicielstwa administracyjnego (ta kwestia pozostaje istotna np. z punktu widzenia zmiany personalnej na stanowisku zastępcy komendanta – głównego, CBŚP i wojewódzkiego – oraz przygotowania w tym zakresie odpowiedniej decyzji upoważniającej,
- 2) właściwego umieszczenia podpisu i pieczętki organu lub osoby wykonującej to zadanie w ramach przedstawicielstwa administracyjnego,
- 3) właściwej treści pieczętki organu lub osoby wykonującej to zadanie w ramach przedstawicielstwa administracyjnego, odpowiadającej zapisom zawartym w art. 19 ustawy o Policji³¹.

W przypadku stwierdzenia przez prokuratora nieprawidłowości w sporządzeniu wniosku prokurator generalny albo prokurator okręgowy mogą zwrócić się do uprawnionego organu o uzupełnienie go w określonym zakresie i w wyznaczonym przez siebie terminie.

W omawianych przypadkach stanowisko Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu nie jest jednoznaczne i konsekwentne. Z jednej strony sąd nie uwzględnia materiału

³¹ Dla porównania: w orzeczeniu WSA w Warszawie sąd stwierdził, że (...) sąd powinien więc w razie wątpliwości badać, czy podpisujący decyzję miał w świetle regulaminu lub podziału czynności w danym urzędzie bądź izbie upoważnienie do działania w imieniu tych organów administracji skarbowej. Zob. orzeczenie VI SA/Wa 1449/13 – wyrok WSA w Warszawie z 14 I 2014 r.

dowodowego zgromadzonego na podstawie kontroli operacyjnej, o którą wnioskował zastępca komendanta głównego Policji, z drugiej zaś zwraca się do Sądu Najwyższego z rozstrzygnięciem zagadnienia prawnego o dopuszczalności przekazania uprawnień w tym zakresie przez komendanta głównego Policji. Tę niekonsekwencję widać także w dalszym postępowaniu sądu. Skoro Sąd Apelacyjny we Wrocławiu zauważył brak kompetencji zastępcy komendanta głównego Policji do wnioskowania o przeprowadzenie kontroli operacyjnej, to tym samym powinien zawiadomić organy ścigania o możliwości popełnienia przez tę osobę przestępstwa z art. 231 kk. Nie można w takim przypadku powodować sytuacji połowicznego jej załatwienia. Ponadto w związku z wystąpieniem do Sądu Najwyższego z pytaniem prawnym reakcja tego sądu powinna nastąpić jak najszybciej, aby wyeliminować stan zawieszenia uniemożliwiający prawidłowe podejmowanie czynności w tym zakresie przez osoby zastępujące organ – komendanta głównego Policji.

Ocena sytuacji prezentowana przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu wydaje się nie uwzględniać wykładni celowościowej podejmowanych czynności w postaci wnioskowania o kontrolę operacyjną przede wszystkim w sytuacjach niecierpiących zwłoki. Dotyczy to najpoważniejszych przestępstw, np. powodujących powszechne zagrożenie bezpieczeństwa, porwań dla okupu czy zabójstw, w których przypadku tego typu czynności muszą być podejmowane w trybie natychmiastowym. To w konsekwencji powoduje konieczność uzyskania w celu ich przeprowadzenia tzw. zgody następczej. Jeżeli takie czynności trzeba przeprowadzić pod nieobecność komendanta głównego lub komendanta wojewódzkiego Policji, to musi istnieć możliwość podjęcia decyzji przez decydenta zastępującego organ nieobecny w siedzibie urzędu. Każda zwłoka bowiem może się przyczynić do bezpośredniego narażenia na utratę życia lub zdrowia innych osób. Utrata lub niedopuszczenie dowodów w opisywanej sytuacji wynikającej ze sprawy II AKa 97/14 przez taką ich ocenę w związku z nieuprawnionym wnioskowaniem o kontrolę operacyjną przez osobę zastępującą organ Policji może mieć dalekie i poważne konsekwencje dla bezpieczeństwa publicznego.

Opisywany przypadek skłania do kilku refleksji oraz do sformułowania postulatów *de lege lata* i *de lege ferenda*. Po pierwsze – należy postulować wprowadzenie do ustawy o Policji, jako ustawy kompetencyjnej, przepisów dotyczących możliwości wnioskowania o kontrolę operacyjną także przez osoby zastępujące organ – komendanta głównego Policji – czyli zastępców komendanta głównego Policji, komendanta CBŚP oraz komendanta wojewódzkiego (stołecznego) Policji. Powinno to dotyczyć tych zastępców, którzy w swoich uprawnieniach nadzorczych mają sprawowanie nadzoru nad komórkami organizacyjnymi wykonującymi czynności o charakterze operacyjno-rozpoznawczym. Następnie powinno się dokonać zmiany w załącznikach do rozporządzenia z 10 czerwca 2011 r. w sprawie sposobu dokumentowania kontroli operacyjnej prowadzonej przez Policję, przechowywania i przekazywania wniosków, zarządzeń i materiałów uzyskanych podczas stosowania tego typu kontroli, a także przetwarzania i niszczenia tych materiałów, przez dodanie, że podmiotami wnioskującymi o przeprowadzenie kontroli operacyjnej mogą być także zastępcy komendanta.

Po drugie – do czasu uregulowania możliwości przekazywania upoważnień lub uprawnień komendanta na rzecz zastępców na poziomie ustawy o Policji należy dokonać zmiany decyzji komendanta głównego Policji (a także innych organów policyjnych uprawnionych w tym zakresie) i uzupełnić podstawę prawną do przekazywania uprawnień na zastępców przez powołanie się na art. 19 ustawy o Policji w zw. z art. 268a kodeksu

postępowania administracyjnego (analogicznie także w odniesieniu do art. 19a i 19b oraz art. 20 ust. 5, jako powołujących się na przepis art. 19). W takim przypadku zostałaby przyjęta konstrukcja przedstawicielstwa administracyjnego, a nie zwykłego upoważnienia.

Po trzecie – trzeba zwrócić uwagę na to, że zgodnie z § 2 rozporządzenia ministra sprawiedliwości z 9 czerwca 2011 r. w sprawie sposobu realizacji kompetencji prokuratora dotyczących nadzoru nad czynnościami operacyjno-rozpoznawczymi³² prokurator prowadzi nadzór nad zgodnością z prawem inicjowania i przeprowadzania czynności operacyjno-rozpoznawczych przez uprawnione organy. Nadzór jest prowadzony zwłaszcza przez merytoryczną i efektywną kontrolę podstaw wnioskowanych czynności, a także kontrolę legalności oraz prawidłowości ich inicjowania i prowadzenia. Mimo że w § 3 ust. 1 wśród wymienionych czynności, jakie ma wykonać prokurator, w tym analizy i oceny wniosku przez uwzględnienie faktycznej i prawnej podstawy stosowania czynności operacyjno-rozpoznawczych, nie ma wprost wymienionego obowiązku kontrolowania uprawnień komendanta policji jako organu upoważnionego do podpisania wniosku, to komendant ten z tego obowiązku nie jest zwolniony. Wszak, jak to zaznaczono na wstępie, kontrola operacyjna, jako jedyna czynność operacyjno-rozpoznawcza, została tak uregulowana ustawowo, aby zapewnić trzystopniowy, merytoryczno-formalny nadzór nad prawidłowością jej zarządzenia. Nadzór ten powinien być realizowany w praktyce procesowej ze szczególną starannością.

Bibliografia:

1. Chauvain T., Stawecki T., Winczorek P., *Wstęp do prawoznawstwa*, Warszawa 2012, C.H. Beck.
2. Feix G., *Sûreté. Wielkie ucho Paryża*, Katowice 1988, Śląsk.
3. Gruza E., *Czynności operacyjno-rozpoznawcze*, w: *Wybrane aspekty zwalczania przestępczości zorganizowanej i terroryzmu*, Warszawa 2010, bw.
4. Hanausek T., *Kryminalistyka: zarys wykładu*, Kraków 2005, Zakamycze.
5. Onyszczyk J., *Nadzór prokuratora nad kontrolą operacyjną*, „Prokuratura i Prawo” 2003, nr 7–8.
6. Szczechowicz K., *Podsluch telefoniczny w polskim procesie karnym*, Olsztyn 2009, Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.
7. Szumiło-Kulczycka D., *Czynności operacyjno-rozpoznawcze i ich relacje do procesu karnego*, Warszawa 2012, LexisNexis.
8. Tomkiewicz M., *Podsluchy operacyjne w orzecznictwie sądowym. Materiały szkoleniowe*, „Prokuratura i Prawo” 2015, nr 4.

Abstrakt

Jednym z elementów weryfikacji zasadności kierowania wniosków o zarządzenie kontroli operacyjnej jest zgoda komendanta głównego Policji, komendanta Centralnego Biura Śledczego Policji lub komendanta wojewódzkiego Policji. Zgodnie z literalnym brzmieniem art. 19 ust. 1 ustawy o Policji taki wniosek powinien podpisać odpowiednio komendant główny Policji, komendant CBŚP lub komendant wojewódzki Policji.

³²Dz.U. z 2011 r. Nr 122 poz. 697, ze zm.

Aktualnie przekazanie uprawnień komendanta głównego Policji dotyczących wnioskowania o kontrolę operacyjną na jego zastępców jest w pełni zrozumiałe. W przypadku zastąpienia organu policyjnego umocowanego do określonych działań na poziomie ustawy powinna być jednak zastosowana konstrukcja nie „zwykłego” upoważnienia, a przedstawicielstwa administracyjnego, z powołaniem się na art. 268a kodeksu postępowania administracyjnego. Konsekwentnie natomiast należałoby się skłaniać ku takiemu rozwiązaniu, aby upoważnienie do działania w tym zakresie także przez zastępującego organ Policji miało swoje uregulowanie w ustawie kompetencyjnej.

Słowa kluczowe: kontrola operacyjna, przedstawicielstwo administracyjne, uprawniony podmiot policyjny.

Abstract

The scope of powers of Police bodies which are authorized to applying for covert activities”. The one element of controlling the validity of the requests for covert activity is the approval of the Chief Commander of the Police, Commander of the Police Central Bureau of Investigation, Regional Police Commander. According to the wording of Art. 19 paragraph 1 of the Police Act, a written request should be signed by the Chief Commander of the Police, Commander of the Police Central Bureau of Investigation or Regional Police Commander. Presently, the delegation of powers of the Chief Commander of the Police in the area of requesting for covert activity to his deputies is necessary and understandable. However, in case of replacement of the police body which is authorized to specific activities by statute, should be applied the structure of administrative proxy, in reference to Art. 268a k.p.a. Consistently, it should be supported such a solution that the authorization in this field is regulated by statute.

Keywords: covert activity, administrative representation, authorized police body.